

מועצה בעין הסערה

סגן שר הבריאות מבקש להעביר למשרדו את סמכויות המועצה המדעית הקשורות להכשרת הרופאים ■ ההסתדרות הרפואית מזהירה מפגיעה חמורה באיכות הרפואה בישראל, ומתכוונת להיאבק ללא פשרות ביוזמה הממשלתית

« אריה דיין

שנתו הראשונה של סגן השר יעקב ליצמן בראשות משרד הבריאות היתה מהקשות והסוערות בתולדות היחסים שבין צמרת המשרד לבין ההסתדרות הרפואית בישראל. החל מהער תירה לבג"ץ שהגישה הר"י בדרישה למנות שר בריאות במשרה מלאה במקום מינויו של סגן שר שסמכויותיו מוגבלות, דרך החלטתו לממן טיפול לי שיניים לילדים על חשבון כספי סל התרופות, התערבותו בעניין התינוקת החרדית שנפטרה בבית החולים שניידר, ועד לפרשת חדר המיון באשקלון – היחסים בין שני הצדדים הלכו והתערערו בהדרגה אך בקביעות.

בחודשים הקרובים עלול להתברר שכל העימור תים הקשים האלה היו רק המנה הראשונה. סערה חדשה, ההולכת ומתקרבת, עתידה לגרום לקרע מוחלט בין הצדדים ולגמד את אירועי העבר. במר"כזה תעמוד יוזמה ממשלתית, שסגן השר ליצמן ניסה לקדם בכל כוחו – להפקיע מידי ההסתדרות הרפואית את הסמכויות הקשורות בניהול התמחותיות הרופאים, המופקדות כעת על-פי החוק בידי המועצה המדעית של הר"י, כדי להעבירן לידי שר גוף ממשלתי חדש, שיפעל בתוך משרד הבריאות. בהסתדרות הרפואית אומרים שיוזמה זו, אם תוצא לפועל, תגרום לנתק גמור בין משרד הבריאות לבין ארגוני הרופאים. הרעיון עצמו אינו חדש, ומשרד האוצר כבר ניסה לקדם אותו בעבר. מה שחדש הוא עמדת הדרג הפוליטי הבכיר במשרד הבריאות: בניגוד לכל הפוליטיקאים שאיישו לפניו את לשכת שר הבריאות, ליצמן לא רק תומך ביוזמת האוצר, אלא אף נטל ממנו את הובלתה.

"יוכלו לשלוט"

"משרד האוצר מעלה את הרעיון הזה כבר עשר שנים", אומר יו"ר ההסתדרות הרפואית, ד"ר ליאוניד אידלמן. "באוצר תמיד האמינו שאם המועצה המדעית תפעל במסגרת משרד הבריאות, הם יוכלו לשלוט בהכשרת הרופאים, לזוּסֵת על פי הצרכים התקציביים שלהם את הרכב המומחים והמתמחים במערכת, וגם לכוון רופאים חדשים לעבר מקצועות רפואיים שהאוצר ירצה לטפח". מי שבלם במשך כל השנים הללו את כוונות האוצר היה, לדברי ד"ר אידלמן, דווקא משרד הבריאות. "משרד הבריאות התנגד בעבר לעמדה של האוצר", הוא מסביר. "גם הדרג המקצועי במשרד וגם השרים שביהנו בו בעבר חשבו שהער ברת המועצה המדעית אליהם תפגע ברמת הרפואה בישראל. הם תמיד הסבירו שהמועצה המדעית של הר"י היא מפעל אדיר ומפואר, ושמשד הבריאות

(המשך בעמוד הבא)

(המשך מעמוד קודם)

לא יהיה מסוגל לקיים אותו באותה רמת איכות ויעילות. במשרד הבריאות תמיד הבינו שהמועצה בעצם עושה עבורם, ובהתנדבות, את העבודה המדעית הכרוכה בניהול ההתמחויות, אבל המילה האחרונה גם עכשיו היא של משרד הבריאות עצמו."

על-פי החוק, החלטות המועצה המדעית בכל הקשור למערך ההתמחויות הן בגדר המלצות המוגשות למשרד הבריאות. משרד הבריאות הוא שמאשר את ההחלטות, והוא שחותם על תעודות המומחים. מנכ"ל משרד הבריאות חבר, בתוקף תפקידו, בוועד הפועל של המועצה.

את השינוי שחל בעמדת משרד הבריאות זוקף ד"ר אידלמן לחובתו של אדם אחד בלבד - סגן השר יעקב ליצמן. "נכנס לתמונה גורם פוליטי חדש", הוא אומר, "שבניגוד לכל שרי הבריאות שקדמו לו, רואה במועצה המדעית מכשיר שליטה, לא רק במערכת אלא גם בכל אחד מהרופאים העובדים בה. סגן השר ליצמן משוכנע שבאמצעות המועצה המדעית יוכל לקדם את המטרות הפוליטיות הסקטוריאליות שלו. הרי מיום כניסתו לתפקיד ועד עכשיו הוא לא קיבל אפילו החלטה אחת שלא נועדה לקדם מטרות אלה."

"מדובר במצדה"

ד"ר אידלמן סבור שבכוונת סגן השר להשתמש לשם כך בשלוש מסמכיותיה של המועצה המדעית: הוא ינסה להשפיע על התוכן של בחינות ההסמכה, על מסלולי ההתמחות ועל קליטתו של כל מתמחה ומתמחה בכל מחלקה ומחלקה. "כל מתמחה חדש שיתקבל להתמחות במחלקה כלשהי", מפרט ד"ר אידלמן את טענתו, "יידרש או לקבל אישור ממשרד הבריאות לפני שיתחיל את ההתמחות במחלקה שבחר. זה יהיה דבר הרסני, משום שיהפוך את מנהלי המחלקות ואת מנהלי בתי החולים לשבויים של משרד הבריאות ושל סגן שר הבריאות. אנחנו יודעים שמנגנון הכשרת הרופאים הוא מכשיר רב-

הרבה יותר מהותי וחשוב אף מכמה מאבקים חשובים אחרים שניהלנו בשנים האחרונות."

גם ראשי המועצה המדעית נשמעים נחרצים. "משרד האוצר חושב שבאמצעות הרעיון הזה יוכל לחסוך קצת כסף, אבל הצמרת המקצועית של משרד הבריאות - החל במנכ"ל הפורש וכלה בכל המנהלים הבכירים - מתנגדת להצעה הזאת", אומר פרופ' שי אשכנזי, יו"ר המועצה המדעית. "הם יודעים היטב שהמועצה המדעית היא מערכת מקצועית גדולה ומורכבת, שפועלת בהרמוניה מלאה, זוכה לאינסיסוף שבחים על פעילותה, ולכל החלטותיה יש השפעה ארוכת טווח על איכות הרפואה בישראל". פרופ' אשכנזי סבור, ש"לא נוכל להשלים עם הפקדת ההכשרה הרפואית בידי גוף פוליטי, שכמו כל הגופים הפוליטיים מפעיל בהכרח חשיבה קצרת

השינוי בעמדת משרד הבריאות כלפי יוזמתו של משרד האוצר משנה גם את הסיכוי שההצעה, שנדחתה מספר פעמים בעבר, תאומץ הפעם גם על-ידי הממשלה וגם על-ידי הכנסת. יו"ר הרי"מ מנחם פריד, מנכ"ל משרד הבריאות הוא פוליטיקאי בעל עוצמה רבה, שמאחוריו עומדת יהדות התורה - סיעה פרלמנטרית שהיא לשון מאזניים קואליציונית". הרי"מ, לכן, כבר מתכוננת לקרב הזה. "זה יהיה מאבק קשה, ארוך ומורכב, אבל אנחנו ננהל אותו תוך שימוש בכל הכוחות ובכל המשאבים העומדים לרשותנו", מודיע ד"ר אידלמן.

"מבחינתי מדובר במצדה", מוסיף ד"ר יצחק זיו-נר, יו"ר ארגון רופאי המדינה וממלא מקום יו"ר הרי"מ. "מאבק שמטרתו להגן על איכות הרפואה בישראל הוא לא פחות מאשר מצדה. לדעתי, המאבק הזה הוא

עוצמה. אבל אנחנו גם יודעים, ולמי טוב ידיעתי איש במשרד הבריאות אינו חולק על כך, שהרי"מ מעולם לא השתמשה בו ככלי לקידום מטרות שאינן אקדמיות ומדעיות. ברגע שהשליטה על המכשיר הזה תופקד בידיו של אדם בעל אינטרסים זרים, ייגרם אסון של ממש לכל מערכת הבריאות. זה יאפשר לו, למשל, לחייב מנהלים של בתי חולים ומנהלי מחלקות לשנות את סדרי העבודה שלהם, ולהגביל את החופש שלהם בקבלת החלטות רפואיות."

פרשת התינוקות החרדית, שרוי פאיה בבית החולים שניידר קבעו את מותה בניגוד לעמדה ההלכתית המקובלת על ליצמן, משמשת עכשיו כתמרור אזהרה בעניין זה. "כאשר תתרחש בעתיד פרשה דומה", מסביר גורם בכיר בהרי"מ את הסכנה, "מנהל בית חולים שיידיע שהוא תלוי בליצמן כדי לקבל אישור לאמן מתמחים, יתקשה מאוד לעמוד על דעתו". גורם אחר בהרי"מ מתאר תרחיש של התערבות קטנונית עוד יותר: "תאר לעצמך מנהל מחלקה שמקבל פתאום טלפון מלשכת סגן שר הבריאות, שמבקש ממנו להעביר חולה המאושפז במחלקתו לחדר מרווח יותר. האם אותו מנהל מחלקה, שידוע שמשרד הבריאות אמור תוך זמן קצר לחדש את האישור של מחלקתו להכשיר מתמחים, יוכל לדחות את הבקשה הזאת?"

פרופ' שי אשכנזי
לא נוכל להשלים עם הפקדת ההכשרה הרפואית בידי גוף פוליטי, שמפעיל בהכרח חשיבה קצרת טווח, המושפעת בעיקר משיקולים תקציביים

מועצה בעין הסערה

פרופ' יעקב הרט

כבר היום השמיכה התקציבית של בתי החולים קצרה. בעיצומה של מצוקה כזאת, פשוט אי אפשר להבין למה צריך משרד הבריאות להוציא מיליונים

על ביצוע מלאכה שמתבצעת על הצד

הטוב ביותר עליידי המועצה המדעית

זה כולל את חיבור השאלונים, ערכת הבחינות (בכתב ובעל־פה), בדיקתן והערכתן. עבור כל אחד מ־56 המקצועות צועות המאושרים להתמחות פועלת במועצה המדעית ועדת בחינות נפרדת. את עבודתן מכוונת ועדת הבחינות העליונה, שבה חברים 24 רופאים בכירים מתנדבים.

באמצעות מתנדבים נוספים ממלאת המועצה גם את משימת תה הרביעית – הסמכת המוסדות הרשאים להכשיר מתמחים. "חלק ניכר מהם הן מחלקות בבתי חולים של משרד הבריאות", אומר פרופ' אשכנזי. "גם ליחידות במטה המשרד יש אישור לאמן מתמחים. אם סמכויות המועצה יועברו למשרד, ייווצר ניגוד אינטרסים מובהק". מספרם הכולל של המוסדות המכשירים מתמחים עומד היום על 1,482. תקופת האישור שניתן להם מוגבל לחמש שנים, וחיי דושו מותנה בביקורת מטעם המועצה. חישוב פשוט מעלה שחידושם של כ־1,500 רישיונות חמש־שנתיים מחייב את המועצה לשגר צוותי בדיקה ללא פחות מ־300 מוסדות בשנה. במילים אחרות: כמעט בכל אחד מימי העבודה משגרת המועצה המדעית צוות בדיקה כזה.

נתקל במכשול

את כל המלאכה הזאת, שאיש אינו מטיל דופי בדרך ביצועה עליידי המועצה המדעית, רוצה הממשלה להעביר למשרד הבריאות. ניסיון לבצע את

(המשך בעמוד הבא)

הממסלולים המאושרים. זו עבודה הדורשת לא רק מומחיות, אלא גם שיקול דעת מעמיק, שמאפשר למצוא את האיזון הנכון בין הלחץ צים והאינטרסים השונים במערכת. לפרופ' אשכנזי, יו"ר המועצה, חשוב להדגיש משום כך את הצורך לנטרל את התהליך משיקולים פוליטיים או תקציביים, דבר שמשרד הבריאות יתקשה לעשותו. "גם עלינו מופע" לים לחצים מסוגים שונים", מוסיף פרופ' לינדנר, ממלא מקומו של פרופ' אשכנזי. "אבל אנחנו, בניגוד למשרד הבריאות, יכולים להתייחס אליהם במישור המדעי, במנותק משיקולי הפעלת המערכת שהיא באחריות משרד הבריאות".

הכנת הסילבוסים אכן קשורה לא פעם בדיונים סוערים – סביב הרכבת רשימת המחלקות שבהן יידרש כל מתמחה לעבוד ופרק הזמן המדויק שיעבוד בכל אחת מהן (רוטציות), סביב רשימת הפעולות הרפואיות שכל מתמחה יידרש לבצע במהלך ההתמחות (למשל, כמה צנתורים וכמה אנדוסקופיות), וגם סביב הקריסטים המשלימים שיהיה עליו לעבור (כמו למשל קורס בהיגיינה). גם הסייבוסים מצויים בתהליך מתמיד של בחינה ועדכון, הנגזרים מהשינויים החלים בטכנולוגיות ובידע הרפואיים. גם זה דורש שעות עבודה רבות, וגם זה נעשה בהתנדבות עליידי רופאים בכירים שהמועצה המדעית מצליחה לגייס.

התחום השלישי המופקד בידי המועצה הוא ניהול מערך הבחינות:

ד"ר יצחק זיונר

נצטרך לפעול קודם־כל במישור הפוליטי. הדבר הראשון שעלינו לעשות הוא להסביר לשרים ולחברי הכנסת על מה הם מצביעים. במקביל, נצטרך לפנות

לדעת הקהל ולהסביר שזה צעד שיפגע

פגיעה אנושה ברמת הרפואה בישראל

מזמנם וממומחיותם בהתנדבות. באגף התקציבים של משרד האוצר, אגב, מעריכים שהערכת הפרויקט הענק הזה למשרד הבריאות תחייב את האוצר להקצות למשרד הבריאות כ־80 משרות חדשות. במועצה המדעית מעריכים שכדי למלא את התפקיד באיכות של היום יידרשו הרבה יותר משרות. בתהליך, כפי שמתנהל היום במועצה המדעית, נוטלים חלק יותר מ־1,000 רופאים, שכל אחד מהם תורם כמה ימי עבודה בשנה. במועצה המדעית מטיילים ספק ביכולתו של משרד הבריאות לאתר רופאים שישכימו לבצע עבור המשרד אותה מלאכה שהמשרד יגזול מידי הארגון היציג של הרופאים.

מלאכתה של המועצה המדעית בניהול ההתמחויות מתפרסת על פני ארבעה תחומים. הראשון הוא קביעת מסלולי ההתמחות, או במילים אחרות בחירת המקצועות הרפואיים שבהם יורשו רופאים להתמחות ולזכות בתואר מומחה. היום מכירה המועצה ב־56 מקצועות כאלה, אך הדינמיות המאפיינת את הרפואה המודרנית יוצרת לעתים קרובות את הצורך לבחון את ההתאמה למציאות של רשימת מסלולי לים המאושרים, ולדון בביטולם של מסלולים מאושרים או באישורם של מסלולים ומקצועות חדשים. כל החלטה כזאת דורשת כמובן עבודת הכנה מדעית ממושכת.

התחום השני הוא קביעת התוכניות המפורטות (סילבוסים) שעליידין יוכשרו מתמחים בכל אחד

טווח, שמושפעת בעיקר משיקולים תקציביים ולא־מדעיים אחרים. פרופ' אריה לינדנר, ממלא מקום יו"ר המועצה המדעית ויו"ר ועדת הכרה וביקורת, נחרץ כמוהו: "המש" מעות האמיתית של ההצעה הזאת", הוא קובע, "איננה הפקעת סמכויות המועצה מידי הר"י, אלא הפקעתן מידי ציבור הרופאים בישראל. הר"י פאים", הוא מוסיף, "לא יוכלו לשתף פעולה עם מהלך כזה".

ארבעה תחומים

"תקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות)", שתקנון עליידי משרד הבריאות לפני כ־40 שנה, קובע עות כי הטיפול בהתמחויות הרופאים במדינת ישראל יופקד בידי המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית, ושהמועצה תפעל בעניין במעמד של גוף מיעוץ למשרד הבריאות. האחריות הפורמלית מצויה בידי משרד הבריאות, המאשר את החלטות המועצה וחותרם על תעודות המומחה של הרופאים. ההתמחות עצמה מתנהלת, עם זאת, על־פי המתווה והתכנים שנקבעים עליידי המועצה.

לא פחות מ־5,500 רופאים מצויים בכל רגע נתון בעיצומו של תהליך התמחות. ניהול המערכת המפקחת על התמחויות ביקרף כזה דורש רמה גבוהה מאוד של מקצועיות מדעית וגם השקעת משאבים חומריים רבים. המועצה המדעית של הר"י מבצעת את כל המלאכה הזאת, על חשבון תקציבה ובעזרת אלפי רופאים בכירים, התורמים לתהליך

מועצה בעין הסערה

(המשך מעמוד קודם)

המהלך הזה נעשה באפריל אשתקד, במסגרת חוק ההסדרים שנלווה לחוק התקציב ל-2009 ו-2010. במהלך ההתמחות הפוליטית שקדמה לאישור התקציב וחוק ההסדרים שנלווה אליו, הסכים משרד האוצר לוותר על חקיקת הסעיף הזה. ליצמן, שרק שבועות בודדים קודם לכן נכנס לתפקידו כסגן שר הבריאות, לא היה מודע כנראה למשמעות ההצעה, ולא מילא כל תפקיד בהתמחות שהתנהלה סביבה. אלא שבמהלך החדר שים שחלפו מאז, הוא הספיק ללמוד את הנושא וגם "להתאהב" בו, עד כי החליט שלא להמתין לחוק ההסדרים הבא, אלא לחוקק את השינוי הדרמטי הזה כבר עכשיו: בתחילת השנה הוא ניסח הצעה, ברוח הצעת האוצר מאש"תקד, והגיש אותה לאישור הממשלה. מזכירות הממשלה קבעה שההצעה תידון בפני ועדת השרים לענייני ביקורת המדינה, שאמורה היתה לדון בה כבר בחודש מרס האחרון.

בינתיים נתקל ליצמן במכשול בלתי צפוי. ערב הדיון בוועדת השרים הודיע שר המשפטים יעקב נאמן, שהוא גם יו"ר ועדת השרים לענייני ביקורת המדינה, שהוא מנוע מלהשתתף בדיונים בנושא. הסיבה: משרד עורכי הדין שבו היה שותף עד למינויו (משרד הרצוג, פוקס, נאמן) ייצג בעבר את ההסתדרות הרפואית במספר הזדמנויות. במקומו של נאמן, כך נקבע, ינהל את דיוני הוועדה בעניין שר המדע, פרופ' דניאל הרשקוביץ. אלא שפרופ' הרשקוביץ ביקש לדחות את הדיון עד שיספיק ללמוד לעומק את הנושא. "דיברנו עם השר הרשקוביץ וגם עם חברים נוספים בוועדת השרים, והסברנו להם את עמדתנו", מספר ד"ר אידלמן, יו"ר הר"י. "אני לא יודע מי מהם השתכנע מהטיעונים שלנו ומי לא, אבל ברור לי לחלוטין שלסגן שר הבריאות אין שום כוונה לוותר על קידום ההצעה. ברור לגמרי שצפוי לנו מאבק קשה מאוד".

במערכת הבריאות שוררת הסכמה כמעט מוחלטת באשר לחומרת הסכנת הטמונות בהעברת המועצה המד-

עית למשרד הבריאות. מנהלי בתי חולים, מנהלי מחלקות ורופאים מן השורה; רופאי קופות החולים ורופאי בתי החולים הממשלתיים; מתמחים ומומחים, ראשי האיגודים המדעיים וראשי הארגונים המקצועיים - כולם מאוחדים בדעה כי הפקדת ניהול ההתמחויות בידי גוף ממשלתי תפגע פגיעה חמורה באיכות הרפואה בישראל. אחדים מהם אף מרחיקים לכת ומעריכים כי היא תהרוס כליל את מערך ההתמחויות עצמו. דעה כזאת, אגב, הושמעה גם בכנס המחאה שקיימה ההסתדרות הרפואית בחודש פברואר האחרון וגם בישיבה של הוועד הפועל של המועצה המדעית, שהתקיימה חודש לאחר מכן. אפילו ד"ר איתן חי"עם, שעדיין כיהן אז כמנכ"ל משרד הבריאות, התבטא בישיבה נגד היוזמה שמוביל סגן השר שמינה אותו לתפקידו.

"ניגוד עניינים"

שלושה רופאים בכירים, מהמו"בילים בתחומם, מעלים שורה ארוכה של נזקים שייגרמו להערכתם למערכת אם תאומץ יוזמתו של ליצמן. פרופ' יעקב נפרסטק, מנהל האגף לרפואה פנימית בבית החולים הדסה עין-כרם בירושלים וחבר הוועד הפועל של המועצה המדעית, צופה שהעברת סמכויותיה של המועצה למשרד הבריאות תיצור שם ניגוד אינטרסים מובהק ומסוכן. "המועצה המדעית אחראית היום על שמירת האיכות המדעית של המערכת", אומר פרופ' נפרסטק. "גם משרד הבריאות מעוניין בשמירת האיכות, אבל למשרד יש שורה ארוכה של תפקידים נוס-

פרופ' אריה לינדנר

המשמעות האמיתית של ההצעה הזאת איננה הפקעת סמכויות המועצה המדעית מידי ההסתדרות הרפואית, אלא הפקעתן מידי ציבור הרופאים בישראל.

לא יוכלו לשתף פעולה עם מהלך כזה

בעפולה וסגן דיקן הפקולטה לרפואה בטכניון, צופה את האפשרות שמערך ניהול ההתמחויות שיוקם במשרד הבריאות "יתמלא באינטרסים פוליטיים וכלכליים", מה שבהכרח יוביל לכך ש"כל מיני משרות יינתנו לכל מיני אנשים שאינם מתאימים לתפקיד". פרופ' שלו אומר, ש"המערכת המטפלת במשרד הבריאות במתן רישיונות ותעודות היא כבר היום מערכת עמוסה העומדת על סף קריסה, ואין זה מקרה לכן שהדרג המקצועי במשרד אינו רוצה לקבל לידיה את האחריות על ניהול ההתמחויות". הוא משוכנע שהאיגודים המדעיים, שאנשיהם מבצעים היום חלק ניכר מעבודת המועצה המדעית של הר"י, "יסרבו בצדק" לשתף פעולה עם "גוף פקידותי" שיוקם במשרד הבריאות, מה שיוביל בהכרח לקריסת המערכת. לדברי פרופ' שלו, מצדדי ההצעה טוענים שמשרד הבריאות יוכל, בניגוד למועצה המדעית של הר"י, לחייב מתמחים לבצע את התמחותם בפריפריה ולבחור במקצועות רפואיים שבמצוקה - כאמצעי לפתור

פיס, שאין להם שום קשר עם איכות הרופאים. הוא מנהל בתי חולים, הוא בונה בתי חולים, הוא מנהל את כוח האדם הרפואי במדינה, הוא אחראי על תקציבי הבריאות הלאומיים. אם הכשרת הרופאים תועבר לידיו, הוא לא יוכל שלא לטפל בה בקונטקסט הרחב יותר שיוצר מכלול התפקידים הזה. זה בהכרח ייצור ניגוד עניינים בין הרצון לשמור על איכות ההתמחויות לבין הרצון לעמוד בשאר המשימות".

פרופ' נפרסטק מודאג מאוד גם מהאפשרות שהמשרד יחליט להשתמש במערך ההתמחויות ככלי לפתרון בעיות במערכת. "אם למשל יחשבו במשרד שיש בארץ מחסור ברופאים נפרולוגים, הוא עלול להחליט לקצר את תקופת ההתמחות שלהם", אומר פרופ' נפרסטק. "זה לא יהיה טוב. לא זו הדרך לפתור בעיות. אי אפשר לפתור את בעיית המחסור במומחים באמצעות יצירת מומחים שאינם עומדים בדרישות המקצוע".

פרופ' אליעזר שלו, מנהל חטיבת נשים ויולדות במרכז הרפואי העמק

ד"ר ליאוניד אידלמן

נכנס לתמונה גורם פוליטי חדש, שבניגוד לכל שרי הבריאות שקדמו לו, רואה במועצה המדעית מכשיר שליטה, לא רק במערכת אלא גם בכל אחד מהרופאים העובדים בה. סגן השר ליצמן משוכנע שבאמצעות המועצה יוכל לקדם את המטרות הפוליטיות הסקטוראליות שלו

תגובת משרד האוצר "משרד הבריאות רואה את התמונה בכללותה"

משרד האוצר נמסר בתגובה, כי "משרד הבריאות הוא הרגו לטור הרואה את התמונה בכללותה, ובשל כך מן הראוי כי הסמכויות הנוגעות להסדרת הנושאים בעלי השלכות המשפיעים על תפקוד המערכת ירוכזו בידי - ובכלל זה קביעת מספר מקור מות ההתמחות בכל אחת מההתמחויות הרפואיות, עניין שהוא בעל השלכות משמעותיות על תפקודה של המערכת והקצאת המשאבים בה באופן יעיל.

"עם זאת, כיום המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל היא הגוף שמוסמך להמליץ על מוסדות התמחות מוכרים, ובכך לאשר את ההתמחויות השונות וליתן אישור למתן תואר מומחה, ולקבוע באמצעות כך את היקף המתמחים והמומחים בפועל בכל מקצוע.

"עמדתנו היא כי יש להמשיך ולפעול לשינוי הנושא".

על מקבלי החלטות הפוליטיות. אם כל זה לא יצליח, נצטרך לפנות גם אל הדרך המשפטית ולעתור לבג"ץ".

"אנחנו נילחם בעניין הזה בכל הכוח, כי אסור לנו לתת לממשלה להרוס את המועצה המדעית", מוסיף באותו עניין ד"ר אידלמן, יו"ר הר"י. ד"ר אידלמן אינו פוסל, במסגרת המאבק הזה, שום צעד חוקי, "גם לא את השבתת המערכת. מאחר שמדובר בצעד שעלול לפגוע אנושות במערך כת הבריאות, לא נהסס להפעיל נגדו את כל הכלים". בין הכלים העומדים לרשותה של הר"י, בנוסף לפעילות השקטה בקרב מקבלי החלטות ולהשבתת המערכת, מזכיר ד"ר אידלמן גם את האפשרות "לפעול באופן אישי נגד כל רופא שיפגע בהכשרת הרופאים על-ידי מתן יד לתוכנית הזאת של הממשלה". ד"ר אידלמן מסרב לפרט את כוונתו, אך מדבריו משתמע מסר ברור שעל-פיו ההסתדרות הרפואית תפעל נגד כל חבר בה שיסכים לעבוד עבור הגוף האמור לקום במשרד הבריאות.

גם אם היוזמה הממשלתית תקרום עור וגידים ותהפוך לחוק, אומר ד"ר אידלמן, "אנחנו לא נשתף פעולה עימה, ונמשיך לקיים את המור עצה המדעית כפי שהיא קיימת היום, על כל התפקידים שהיא ממלאת היום". מאזהרותיו ניתן להתרשם בבירור כי אם משרד הבריאות לא יחזור בו מכוונתו, היחסים בין הממשלה לבין הרופאים בישראל עומדים בפני המשבר הקשה ביותר בתולדותיהם. ●

לים יש אינטרס כפול ומובהק בהשאת המצב הנוכחי על כנו", מסכם פרופ' הרט את עמדתו: "העברת המועצה למשרד הבריאות תפגע גם ברמה המדעית של ההתמחות וגם בתקציב בים של בתי החולים".

"פגיעה אנושה"

בהסתדרות הרפואית ובארגון רופאי המדינה כבר החלו לתכנן את המאבק נגד יוזמת הממשלה. המאבק, כך נראה, יתנהל במישורים שונים. "מאחר שהחלטה תתקבל בממשלה ואחר-כך תועבר לאישורה של הכנסת, נצטרך לפעול קודם-כל במישור הפוליטי", אומר ד"ר זיוני, יו"ר ארגון רופאי המדינה. "הדבר הראשון שעלינו לעשות הוא להסיביר לשרים ולחברי הכנסת על מה הם מצביעים. במקביל, נצטרך לפנות לדעת הקהל ולהסביר שזה צעד שיפגע פגיעה אנושה ברמת הרפואה בישראל. בפרשת הקברים בבית החור לים ברזילי באשקלון כבר ראינו שיש לדעת הקהל השפעה בלתי מבוטלת

איור: גלעד סליקטר

המדעית יפסיקו להתנדב, מפרט פרופ' הרט את תחזיתו, והדבר יאלץ את משרד הבריאות להקים גוף חדש, שיעסיק רופאים בשכר.

"זה יעלה הרבה מאוד כסף", הוא צופה, "שבהכרח יילקח מהתקציב המצומק והלא מספק של מערכת הבריאות. כבר היום השמיכה התקציבית של בתי החולים קצרה ואינה מספיקה כדי לכסות את כל הצרכים. במצב כזה, בעיצומה של מצוקה כזאת, אי-אפשר להבין למה צריך משרד הבריאות לבוא ולהוציא מיליונים על ביצוע מלאכה שמתבצעת על הצד הטוב ביותר על-ידי המועצה המדעית של הר"י. למה להוציא מיליונים על בניית משהו שיחליף משהו אחר שאין שום צורך להחליף אותו? זה לא מובן. אין בזה שום היגיון. למנהלי בתי החור-

את בעיותיה האקוטיות של המערכת. לדעתו, לא זו הדרך לפתור את בעיות המערכת. "אני כמנהל מחלקה בבית חולים שנחשב לפרופריאלי", הוא אומר, "בשום פנים ואופן לא ארצה לקבל מתמחים שמישהו אילץ אותם לבוא אלי. אני גם לא חושב שיהיה טוב ומועיל לחייב רופא שרוצה להיות כירורג להיות דווקא מרדים".

פרופ' יעקב הרט, מנהל בית החור לים השיקומי בית לווישטיין ברעננה ויו"ר איגוד מנהלי בתי החולים ביש"ר אל, צופה שהעברת סמכויות המועצה לידי משרד הבריאות תגרום, בין כל שאר נזקיה, גם לפגיעה בתקציב בים הממשלתיים שמשרד הבריאות מקצה היום להוצאותיהם של בתי החולים בישראל. הרופאים העוברים היום בהתנדבות עבור המועצה

פרופ' אליעזר שלו

מצדדי ההעברה טוענים שמשרד הבריאות יוכל, בניגוד למועצה המדעית, לחייב מתמחים לבצע את התמחותם בפריפריה ולבחור במקצועות רפואיים שבמצוקה - כאמצעי לפתור את בעיות המערכת. כמנהל מחלקה, בשום אופן לא ארצה לקבל מתמחים שמישהו אילץ אותם לבוא אלי

